

Dr. Gálig Zoltán

Pannon falak



Dubravko Baumgartner képei nehezen fordíthatók le a szavak nyelvére, úgy tűnik, narratív történetet elmondó elemeket nem tartalmaznak. Mégis mesélő festészetnek tudnám nevezni, ugyanis a kompozíciókon rétegek rakódnak egymásra, ami időbeliséget is jelez, illetve ennek a fordítottja is egy folyamat, egyfajta „dekonstruktív” megnyilvánulásként. Megszólítják a nézőt, aki saját emlékeit is felidézi, a gyermekkorban közlő látott, rusztikus tapintású falakat, illetve a mindenfelé előforduló mállott, kopott festésű falfelületeket, amelyek a maguk bomló szépségével a fantáziát elindítják, lehetővé téve, hogy régen volt, vagy képzelt történetek jelenjenek meg előttünk. Számos olyan festő van, aki ilyen alapról elindulva nosztalgikus, esetleg enyhén szürrealisztikus világot tár a néző elé.

Baumgartner nem ebben az irányban halad, képein a látvány szigorú formai keretek között struktúráként jelentkezik. Ugyanakkor nem zárkózik el a tartalomtól, az „üzenettől”, sőt azt mondhatjuk, hogy helyi élmények és messze vivő tanulságok egyaránt sugároznak a kompozícióból.

A pannon világ, a pannon kultúra, építészet fontos elemei kompozícióinak. Ösztönös vonzódást, rokonszenvet érzünk ez iránt a látvány iránt, holott napjainkban az a törekvés, hogy a fal, az építmény felülete a tökéletes elzártságot képviselje; a régebbi települések környezetében, illetve új településeken a házak úgy jelennek meg, mint színes építőkockák, inkább tartozva egy komputeren tervezett virtuális valósághoz, mint a természetes képződményhez, amely építeni, rombolni egyaránt tud. Az a fontos, hogy a fal ne legyen anyagszerű. A sima falfelületek hidegen hagyják a képzőművészt. Az ő művészete azt a pannon valóságot örökíti meg, amelyre a megsebzettség és a fényesség egyaránt jellemző. Két tényező dolgozik a falakon. Az idő, mint természeti jelenség és a történelem. Bár festészete nem utal történeti katasztrófára, mégis eszünkbe jut, hogy innen nem túl messze gondosan fel-

épített élet-színterek pillanatok alatt tudtak romba dőlni, így kicsit metaforikus értelemről is beszélhetünk, amely már egyben az ember sebezhetőségére is utal.

A romló, változó anyag izgalmas látványt eredményez, a bomlásnak is megvan a maga szépsége, miként az emberhez közelebb áll egy kultúrtájként nyilvántartott tó és kevesebben szeretik a mocsarat, pedig az sokkal gazdagabb flórában és faunában.

A valóságnak ez a fajta „visszafelé haladása” már a romantika óta foglalkoztatja a képzőművészeket, a romok, az elmúlás felett merengett Hubert Robert és Caspar David Friedrich. Emellett a vonatkozás mellett a tárgyyszerű megjelenítés árulja el nekünk, hogy Baumgartner fő témája a fa, a faépítmény, amely hol befedtetten, esetleg részben fedetten, sárral betapasztva, lemeszelve vagy pedig a maga teljes anyagi valóságában jelenik meg. A csupán fából készült kerítések, ólak igen gyakran határozott geometrikus szerkezeteket sugallnak. Jellegzetes motívum az andráskereszt, amely építészeti valóságban statikai szerepet játszik, szimbolikusan pedig vallástörténeti jelentéssel telített.

Bár európai festészeti kultúránkban szinte kikerülhetetlen a festmény egyfajta ablakként való tekintése, ő maga, ha nyílást ábrázol, az vagy átláthatatlan, vagy pedig bedeszkázott ablak, amely kimondatlanul negatív kicsengést hordoz és ismét csak az emberi sorsokra, történelemre utal. Festésmódja, anyaghasználata, témavilága azon túl,



Dubravko Baumgartner: Pannon fal, II.

hogy helyi, regionális elemeket tartalmaz, kapcsolható a 20. század művészeti irányzataihoz, így pl. szerkezetileg a konstruktivizmushoz, anyaghasználatot tekintve a pop art-hoz, és itt különösen a pop art előfutárait, Robert Rauschenberget és Jasper Johns-t említeném, de pl. a *Tyúklétra* című kompozíció, egy jól átlátható szerkezetbe való kicsi, de tanulságos beavatkozással, minimal art-os gesztust vélünk felfedezni. Az egyetemes tanulságokat saját leleményeivel ötvözi, játszik az illúzióteremtéssel, képeivel távolról is, közlőrl is meg kell ismerkedni, mert az első benyomás után sokszor meglepetés ér minket abban a tekintetben, hogy amit látunk, az valódi, vagy pedig annak festett utánpótlása. E tanulságokat figyelembe véve elmondhatjuk, hogy Dubravko Baumgartner festészete a létrehozás érzéki örömet képviseli és közvetíti a nézőnek, aki egy fiatal festő érett művészetével találkozik.